

Strategická koncepce rozvoje Archivu bezpečnostních složek – krátkodobý a dlouhodobý výhled

PhDr. Miroslav Urbánek

Úvod

Z Preambule zákona č. 181/2007 Sb. ze dne 8. června 2007 o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů (dále jen „Zákon“) patří Archiv bezpečnostních složek (dále jen „Archiv“) v České republice k významným a nepřehlédnutelným paměťovým institucím. Jeho role a úkoly jsou v některých oblastech nezastupitelné. Archiv je správním a také služebním úřadem a účetní jednotkou v rámci kapitoly státního rozpočtu číslo 355. Současně je paměťovou institucí, která pečuje o archiválie. Myslím si, že je důležité nastavit vnitřní strukturu a kontrolní mechanismy tak, aby odpovídaly závažnosti úkolů, které má Archiv zajišťovat.

Funkční období ředitele je časově limitováno pěti roky. Za tuto dobu je reálné naplnit krátkodobé cíle (definovány v ročních plánech činnosti) a naplnit střednědobý horizont (5 let). Dlouhodobé cíle definují úkoly ohraničené dobou dvou funkčních období ředitele. Je třeba, aby dlouhodobější cíle nebyly omezeny mandátem jednoho ředitele a na jejich uskutečnění panovala širší shoda.

Výsledkem implementace této koncepce by měla být moderní paměťová instituce naplňující konkrétní cíle, s jasnou strukturou, více viditelná ve veřejném prostoru. Níže uvedené okruhy stručně rozvádějí předloženou koncepci.

Zpracování archiválií

Současné vedení přijalo strategii rozvoje Archivu na roky 2022–2026. Jak uvádí ve výroční zprávě, provedlo její implementaci, z níž vychází a mají vycházet plány práce na jednotlivé roky. V případě úspěchu této koncepce, bude nutné tento strategický dokument vyhodnotit a případně upravit tak, aby ji reflektoval.

To se týká rovněž problematiky pořádání archivních souborů. Podle veřejných zdrojů, činila míra zpracovanosti archivních souborů v roce 2015 u Archivu 12 %. V následných letech se zpracovanost jistě zvýšila, nicméně je ještě velmi vzdálena tomu, aby v roce 2030 byly do Národního archivu předány zpracované a digitalizované archivní soubory.

Je třeba, aby pokračovalo zpracovávání archivních souborů v souladu se Základními pravidly pro zpracování archiválií. Nadále bude využíváno programu ELZA (software pro elektronické

zpracování archiválií). Dále musí být ve větším množství, než je tomu doposud, vytvářeny a na webu publikovány nové archivní pomůcky.

Zpracování archiválií zůstává prioritním úkolem Archivu, a to jak v krátkodobém (roční plány práce), tak v dlouhodobém výhledu (strategie rozvoje Archivu). Znatelný posun v této oblasti je možné očekávat tehdy, kdy se zvýší počet odborných archivních zaměstnanců, u nichž bude zpracování archiválií podstatnou součástí pracovní náplně, a profesní specializace.

Zpracování a zpřístupnění archiválií se musí výrazně urychlit. Je třeba je dělat v jasné sousledné řadě úkonů. Vytvoření archivních jednotky a fondu, jeho následná digitalizace a okamžité umístění na portál eBadatelny. Cílem je snaha, aby badatelé dostávali převážně digitalizované archiválie. V rámci **inventarizace** se vytvoří nové digitální archivní pomůcky, implementované do systému eBadatelna.

Je třeba maximálně urychlit zpracování archivních souborů a znásobit počet digitalizovaných stran. To si vyžádá jak vnitřní úpravu struktury Archivu, tak i finanční prostředky pro nákup techniky, a rovněž i platy odborníků, kteří s nimi pracují.

Pokračovat musí rovněž přebírání archiválií od zpravodajských služeb, ministerstev a Policie ČR, které byly buď dodatečně nalezeny, nebo u nich byl zrušen stupeň utajení.

Digitalizace, elektronický archiv /portál eBadatelna/

Rychlý rozvoj informačních technologií v oblasti umělé inteligence se časem dotkne i oblasti archivnictví. **Archiv patří od svého vzniku k lídrům digitalizace** a online zpřístupňování archiválií v České republice. Je důležité, aby v rámci ochrany archiválií, kulturního dědictví a také z bezpečnostních důvodů, došlo k převedení maximálního množství archiválií spravovaných Archivem do digitální podoby. To umožní omezit agendu zpřístupňování archiválií v papírové podobě na minimum. Jde nejen o množství digitalizovaného materiálu, ale také o splnění podmínek, který zákon č. 181/2007 Sb. předpokládá. Zde mám na mysli zejména naplnění termínu digitalizace dokumentů Archivu bezpečnostních složek do roku 2030 (§ 17 zákona č. 181/2007 Sb.), kdy se má Archiv sloučit s Národním archivem. Po případném nástupu, je třeba provést audit digitalizace od roku 2014. V případě, že by se termín stanovený zákonem nedařilo splnit, je nutné v kooperaci s vedením Ústavu a s legislativním úsekem vlády ČR uvažovat o změně stanovených podmínek. Současně je nezbytné nastavit procesy v digitalizaci tak, aby se odehrávaly za souhlasu Ústavu a Archivu. systematické digitalizace fondů Archivu bezpečnostních složek by zohlednily zájmy a priority obou institucí, tj. Ústavu a Archivu.

Velmi důležitý je rozvoj elektronických evidencí Archivu. Pro badatele je důležité propojení online evidencí na již digitalizované archiválie. Elektronický archiv na portálu e-badatelna, se od pilotní fáze a vzniku v r. 2009 stal jedním z **nejúspěšnějších dlouhotrvajících projektů**, který je zapotřebí dále uživatelsky a obsahově vylepšovat. V současné době badatelé např. ještě využívají vlastní externí nosiče, na které se nahrávají digitální data, což z hlediska kybernetické bezpečnosti této instituce není žádoucí!

System by měl umět administrovat i jiné "fondy", které vznikly zákonnou činností Ústavu, Archivu (např. digitalizované materiály od partnerů) a zpřístupňovat je uživatelům. V rámci evidenčního šetření pro úřady a badatele, se musí přehodnotit a analyzovat současný stav a pokročit v rozšiřování datové základny (některé delimitované zdroje nejsou dodnes součástí výstupů pro badatele a úředníky – kupř. projekty I. Správy, dotazníky SSEP).

V neposlední řadě je třeba část evidencí zpřístupnit přes portál eBadatelna.cz. Elektronická badatelna Archivu bezpečnostních složek slouží k dálkovému nahlížení do archiválií dle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a k zobrazování archivních pomůcek k archivním fondům. Minulé vedení ABS to slibovalo například s evidencí EZO. Dále je potřeba provádět širší import dat do eBadatelný, nejen obrovské dávky, ale i týdenní importy, dle požadavků badatelů. Dále je třeba rozvíjet systém OCR v eBadatelně. Díky implementaci tohoto systému mohou získat badatelé k tématu nebo osobě, která je zajímavá, během několika minut zcela nové informace. Bez tohoto prostředku, by si s nimi, předmětnou archiválii, vůbec nespojili.

Do budoucna bude vhodné připravit, ideálně s partnerem z akademického prostředí (např. ČVUT se touto problematikou zabývá) „nasazení“ umělé inteligence nad digitalizovanými daty. To umožní hlubší rešerše požadavků badatelů, kvalitnější práci a dohledávání při evidenčním šetření.

Webové stránky, sociální síť, mediální strategie

Je zapotřebí atraktivnější online prezentace Archivu v online prostoru. Webové stránky jsou nevyhovující a nepřibývají nové datové zdroje. Chybí větší propagace Archivu a jeho činnosti ve veřejném prostoru. Projektu eBadatelna chybí marketing, což je třeba změnit. Webové stránky obsahují méně informací a celkově jsou v horší kvalitě po obsahové stránce, než byl web Archivu v období do roku 2013. Je škoda, že mnoho anglických textů zmizelo, jsou dostupné jen přes archivní stránku <http://old.abscr.cz/>. Další možností je zpřehlednění webových stránek. Současný stav není úplně přátelsky nastavený vůči uživateli, který se chce o instituci dozvědět více detailů a podrobností. Vizualizace stránky by měla být modernější a obsahově pestřejší.

Dále je třeba zjednodušit a důsledně oddělit webové stránky Archivu, které mají informovat o činnosti archivu od eBadatelný, která má být naopak místem pro studium digitálních archiválií a jejich vyhledávání. Současný stav je chaotický. Struktura Archivu, popisy fondů, vyhledávače v registračních, a rovněž i v archivních protokolech, jsou na stránkách Archivu a archiválie v eBadatelně. Ta by měla mít dvě části:

- 1) veřejně přístupnou: kde by bylo možné vyhledávat v evidenčních pomůckách a studovat archiválie a dokumenty, na které se nevztahuje archivní zákon;
- 2) část s autorizovaným přihlášením (podobně jako dosud).

V rámci eBadatelný, by bylo možné zpřístupňovat na dálku vyžádaný materiál badateli, aniž by došlo k ohrožení infrastruktury Archivu použitím vlastního paměťového zařízení, které v současné době badatelé připojují do sítě instituce.

Bylo by dobré vytvořit mediální strategii, mediální plán a více prezentovat odbornou činnost a další aktivity Archivu v médiích. Pro další prezentaci a komunikaci s veřejností je nutné začít používat sociální sítě, zejména Facebook a Instagram.

Péče o fyzický stav archiválií

Archiv má takřka od počátku své existence vybudované restaurátorské pracoviště, působící dnes v rámci oddělení digitalizace a péče o fyzický stav archiválií. Restaurátoři jsou aktivně zapojeni do péče o fyzický stav archivních souborů a do ochrany archiválií. Podílí se spolu s archiváři na koncepční práci s fondy z hlediska jejich přímé ochrany. Navrhují formy a způsoby uložení archiválií. Provádějí průzkumy fyzického stavu archiválií. Zajišťují monitoring a vyhodnocování klimatických, světelných a jiných podmínek v rámci depozitářů. Pracovníci tohoto oddělení provádějí rovněž vlastní restaurátorské a konzervátorské práce. Nedílnou součástí jejich odborné činnosti je zajišťování dohledu a posuzování možností zápůjček archiválií pro výstavní a jiné činnosti.

Toto pracoviště je do určité míry průkopnické. Vyzkoušelo jako první v České republice technologii Neschen, kdy Archiv zakoupil odkyselovací linku a spustil projekt hromadného odkyselování archiválií (stabilizace fyzického stavu a preventivní zásah). Restaurátorské pracoviště musí zastávat významnou roli v oblasti péče o fyzický stav archiválií i do budoucna. Archiv bude dbát na jeho dobrou vybavenost z hlediska přístrojů a technologií a rozvíjet odborné zkušenosti a znalosti restaurátorů.

Ochrana archiválií

Důležitým aspektem je ochrana archiválie před poškozením, odcizením, ztrátou nebo před úmyslnou manipulací s obsahem. V minulosti se vyskytlo několik případů krádeží a je znám i případ manipulace s falešně vyrobeným dokumentem, který byl následně archivem okopírován, označen za pravý, a předán badateli. Je třeba provádět důkladnou kontrolu předkládaných archiválií ve fyzické podobě jak na badatelně, tak v oddělení, které archiválie spravuje. **Skutečně zásadní ochranou archiválií je samozřejmě jejich důsledná foliace v případech, kdy není možné předložit kopie archiválií (postup je však časově velmi náročný), v ostatních případech pak digitalizace a předkládání digitálních kopií.**

Personální rozvoj a vzdělávání zaměstnanců

Personální situace ve státních archivech obecně není zcela ideální. Archiv měl koncem roku 2022 celkem 146 systemizovaných míst a 149 zaměstnanců.

Na základě personální a platové analýzy, která byla vypracována v roce 2021 v souvislosti s přípravou na zavádění řízení kvality ve služebních úřadech, se ukázalo, že zaměstnanci Archivu patří ve srovnání s jinými archiváři mezi ty nejhůře finančně ohodnocené. Tuto situaci (je-li pravdivá) bych řešil řešit v rámci rozpočtové kapitoly s vedením Ústavu.

Pro personální rozvoj Archivu je potřebné nadále pracovat s lidskými zdroji, podporovat, rozvíjet pracovní schopnosti, rovněž i dovednosti zaměstnanců. Vzhledem ke skutečnosti, že Archiv je správním úřadem a organizační složkou státu, probíhá vzdělávání zaměstnanců v souladu s „Pravidly vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech“. Ta stanovují minimální požadavky na tuto oblast. Další požadavky, nad rámec těchto Pravidel, lze stanovit vnitřním předpisem správního úřadu. Zde je možné plně využívat nabídky kurzů, seminářů, rovněž i dalších vzdělávacích produktů, které nabízí Institut pro veřejnou správu Praha. Jeho prostřednictvím lze zajistit vstupní vzdělávání (úvodní, následné, průběžné, pro vedoucí zaměstnance a jazykové vzdělávání).

Cílem vzdělávání zaměstnanců je osvojit si, zafixovat, a dále rozvíjet potřebné znalosti, dovednosti, pro výkon práce, kterou má zaměstnanec vykonávat. Další zvyšování odborné kvalifikace zaměstnanců (myšleno zejména archivářů) je možné zajistit prostřednictvím dalších externích a interních kurzů, odborných konferencí, seminářů, workshopů a studijních pobytů. Zajímavé vzdělávací akce pro archiváře pořádá Národní archiv, který nabízí v této oblasti široký rozsah spolupráce. Vhodná je rovněž aktivní činnost zaměstnanců, v České archivní společnosti (profesní sdružení archivářů).

Zaměstnanci musí být motivováni ke kvalitním pracovním výkonům. Je třeba provádět objektivní hodnocení pracovních výkonů a maximálně využívat potenciál zaměstnanců a dále ho rozvíjet.

Práce s lidskými zdroji, další vzdělávání, školení, výměnné stáže, studijní pobyty zaměstnanců Archivu u zahraničních partnerů, je průběžným úkolem. Vzdělávání zaměstnanců je nezbytné pro zajištění kvalitních výstupů, rovněž i pro dobrý chod úřadu. Musí být jednou z priorit, pro krátkodobý a rovněž i pro dlouhodobý výhled.

Publikační, ediční a další odborná činnost

V rámci odborné činnosti se zaměstnanci Archivu budou aktivně podílet na aktuálních i dlouhodobých výzkumných, dokumentačních a výstavních projektech Ústavu. Tato spolupráce musí být vždy projednána a dobře nastavena mezi vedeními obou institucí.

- 1) pokračovat bude vydávání Sborníku Archivu bezpečnostních složek,
- 2) spolupřádání konferencí, seminářů, diskuzí, webových projektů,
- 3) osvětová a přednášková činnost, pokračovat budou exkurze škol do Archivu a další akce pro veřejnost, které Archiv pořádá (den otevřených dveří, apod.).

V odborné a výzkumné činnosti, kterou by bylo možné koordinovat a Ústavem, bude kladen důraz zejména na tyto oblasti:

- 1) mapování a zpracovávání struktury Státní bezpečnosti a represivního aparátu v období 1938–1989,
- 2) biografické projekty ve spolupráci s Ústavem (např. slovníky funkcionářů represivních složek),
- 3) edice dokumentů.

Spolupráce s domácími a zahraničními partnery

Spolupráce s dalšími institucemi je jedním z předpokladů pro rozvoj Archivu. Přirozeným partnerem Archivu je Ústav pro studium totalitních režimů. Otevřená minulost by neměla zůstat prázdným heslem, ale naplněnou ambicí, ke které Ústav a Archiv společně směřují. Ambicí by měly být i společné publikace a webové prezentace.

Z domácích institucí je přirozené pokračovat ve spolupráci s Národním archivem, zejména při řešení metodických a metodologických otázek. Výměna informací a odborných zkušeností se zaměstnanci Národního archivu může probíhat např. formou odborných seminářů, kooperací v oblasti konzervace a restaurování archiválií nebo výměna informací v oblasti digitalizace.

Přínosná může být spolupráce s oblastními nebo specializovanými archivy. Důležité je nastavení a rozvíjení spolupráce s organizacemi občanů postižených totalitními režimy, spolupráce s vysokými školami, s vědeckými, akademickými a muzejními institucemi. V neposlední řadě pak s paměťovými institucemi a občanskými sdruženími.

Archiv se musí více zaměřit na rozvoj mezinárodní spolupráce s partnerskými organizacemi na Slovensku (ÚPN) v Polsku (IPN) a Maďarsku (ÁBTL), s instituty či ústavu ze států postsovětského bloku (Ukrajina, Pobaltí) a s institucemi ukotvenými v Platformě evropské paměti a svědomí. S těmito partnery by měly být realizovány konkrétní projekty, zaměřené např. na vydávání edicí dokumentů, případně společné odborné semináře a workshopy, zaměřené na zkušenosti se zpracováváním archiválií. Zaměstnanci Archivu se budou aktivně zapojovat do mezinárodních výstav, publikačních a edičních počínů. Od roku 2010 je Archiv členem Mezinárodní archivní rady, kde by měl aktivněji vystupovat. Archiv musí být aktivnějším členem Platformy evropské paměti a svědomí (Platform of European Memory and Conscience), mezi jejíž zakládající členy z roku 2011 patří. Nesmí se opomenout ani kontakty s institucemi v USA (Muzeum holocaustu) a v Izraeli (Jad Vašem).

Archivní budovy

Archiv nemá v současné době účelovou archivní budovu. Je dislokován ve dvou pražských pracovištích (v ulici Na Struze a na Branickém náměstí). Objekt v Braníku prošel nedávno rekonstrukcí, byly v něm vybudovány nové depozitáře a byl zateplen. Objekt Na Struze takovou rekonstrukcí neprošel. Je třeba sledovat jeho statiku a zvážit případné další úpravy a celkovou vhodnost tohoto objektu pro uložení archiválií. Po intenzivním provozu budov, který trvá již řadu let, se začínají projevovat známky opotřebení, únavy materiálu a chátrání. Toto se týká zejména třetího objektu, který je v Kanicích. Tento objekt je umístěn ve špatně dostupné lokalitě u Brna. Je energeticky a tím i ekonomicky a provozně náročný. Je třeba provést finančně nákladnou opravu a zateplení tohoto objektu v těžko přístupné lokaci pro badatele. Pokud chceme zachovat moravské pracoviště Archivu, tak se zdá nejefektivnějším řešením opětovně se pokusit získat vhodný objekt v Brně. Toto se současnému vedení nepodařilo. Je ovšem nutné situaci řešit, a to v součinnosti s vedením Ústavu. Hledat vhodný objekt v součinnosti s centrálními úřady, s vládní dislokační komisí i s magistrátem města Brna. Přesun do Brna by zajistil větší provázanost s odbornými pracovišti v moravské metropoli, lepší dostupnost pro badatele. Řešení tohoto problému (dislokace pracoviště v Kanicích) je střednědobým až dlouhodobým úkolem.

Ekonomický výhled

Základním zdrojem financování Archivu jsou finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu, které jsou přerozdělovány příslušným ekonomickým pracovištěm Ústavu. Struktura výdajů rozpočtu Archivu vychází ze zákona o státním rozpočtu na každý příslušný rok. Na základě přidělených finančních prostředků musí Archiv zpracovat reálný rozpočet na daný rok, ve kterém musí nastavit jeho plnění po jednotlivých analytických účtech.

Reálné vypracování rozpočtu, především vyčíslením výdajů (potažmo nákladů), je základem dobrého hospodaření ve sledovaném účetním období. Měsíční sledování a vyhodnocování rozpočtu v rámci pravidelných porad je základem práce řádného hospodáře. Zároveň lze operativně řešit potřebné změny v případě výskytu finančně nepokrytých výdajů rozpočtu.

Současně je třeba v rámci hospodaření Archivu zmínit, že není nutné veškeré přidělené finanční prostředky vyčerpat. Je potřeba přistupovat k dané problematice s péčí řádného hospodáře a v případě nevyčerpaných finančních prostředků opět operativně rozhodnout o jejich případném přerozdělení v rámci rozpočtu. Rovněž tak přistupovat ke kapitálovým nákladům na pořízení nového a obnovu starého majetku a technologií. Je nutné vyhodnocovat informace jednotlivých oddělení s požadavky na obnovu (modernizaci), opravy (zdali jsou finančně výhodné a nepřinesou další náklady například v možné poruchovosti), a na pořízení nových zařízení potřebných pro chod Archivu. Důležitou otázkou je i nákup technologií, licencí, autorských práv nebo software. Zde je opětovně nutná dobrá spolupráce s příslušným ekonomickým pracovištěm Ústavu. V neposlední řadě je třeba sledovat náklady spojené s provozem (energie). Pravidelně vyhodnocovat spotřeby, jejich tendenci a přijímat účinná opatření. Sledovat výši záloh, která by neměla být zdrojem financování Archivu v případě přeplatků. Pravidelným vyhodnocováním by zálohy měly být nastavovány v souladu s realitou odběru v jednotlivých ročních obdobích. V rámci úspor řádně vyhodnocovat i provoz a efektivitu služebních dopravních prostředků.

Reálně musí být nastaveny i výnosy, což je další zdroj financování Archivu. Zde budou nadále pokračovat příjmy z badatelen za vyhotovení kopií archiválií a příjmy z pronájmu bytového objektu Braník. Dále řádně vyhodnocovat použitelnost majetku Archivu a v případě vyhodnocení další nepoužitelnost (obnova) jej nabídnout k prodeji, což je rovněž příjem pro Archiv.

Možnosti financování z mimorozpočtových zdrojů

Další možný zdroj financování jsou granty a dotace. Zde je však třeba vycházet z potřebnosti a podmínek, za kterých je grant nebo dotace poskytována. Řádně vyhodnotit ekonomický přínos na možné zatížení Archivu, včetně porušení rozpočtové kázně a finančních kontrol po dobu

udržitelosti projektu. Grant nebo dotace je příjmem, který může Archiv výrazně posunout v rámci dalšího vývoje, ať už v oblasti digitalizace (technologie, nákup majetku), vydávání literatury či zahraničních služebních cest. Na základě financování/zdroje by mohl Archiv hledat externí prostředky například z:

1. grantové programy ze státního rozpočtu ČR (např. TAČR, GAČR, NAKI, aj.)
2. rozpočtů spolupracujících zemí (přímé, či skrze grantová schémata ambasad: USA, postkomunistické země),
3. evropské financování (grantová schémata programů EU na částečné financování),
4. financování ze soukromých zdrojů (např. nadace soukromých subjektů) jen v případě zachování naprosté obsahové neutrality -> vždy na komplexním zvážení.

Typy projektů z hlediska jejich obsahu a zaměření, o které by mohl Archiv usilovat:

1. investiční (pořízení techniky či technologií pro efektivnější zpracování a uchovávání materiálů, apod. např.: Využití umělé inteligence, pro zpracování digitalizovaných dat v e-Badatelně. Ve spolupráci s ČVUT, za využití tohoto typu financování.)
2. projekty mezinárodní spolupráce – víceleté projekty ve spolupráci v širším (mezinárodním) konsorciu
3. individuální mobility (= výměnné praxe/ job shadowing) pro zvyšování různých typů odbornosti a kompetencí (akademické, expertní, dále schopnosti řízení, komunikace apod.)
4. publikace (různé typy publikací: např.: v případě edičních počinů)
5. výzkum

Časový harmonogram pro získání externích zdrojů (grantů), je vždy závislé na pravidlech stanovených donorem. Např. implementace širších (mezinárodních) projektů může být zahájena i rok po uzavěrci pro předkládání žádostí.

Konkrétně pro oblast ochrany archiválií, jejich digitalizace Archiv je možné usilovat o program Athena Europeana. Daný koncept, je zaměřený na digitalizaci archiválií, uměleckých děl a muzejních sbírek. Zde se nabízí zapojit se v této oblasti do spolupráce s Ústavem. Archiv by např. mohl, ve spolupráci s ním, usilovat o výše zmíněný evropský grant na digitalizaci archiválií.

Závěr

Podle Hlavy III, § 12 zákona č. 181/2007 Sb. je Archiv správním úřadem přímo řízeným Ústavem. Role Archivu je do určité míry autonomní, ale evidentně silně provázaná se zájmy a úkoly Ústavu. Zákonodárci předpokládali úzkou kooperaci obou institucí, naplňování společných cílů, a to vše při zachování specifčnosti činností Ústavu a Archivu.

Je nutné, aby kooperace obou institucí nebyla definována pouze deklaratorní formou, ale aby se projevila například společnými badatelskými projekty (např. Příručky k metodologickým a interpretačním otázkám) nebo v koordinaci digitalizace. Vše je otázkou vzájemného nastavení, respektu a komunikace.

Současně nesmí být rezignováno na základní naplňování role Archivu. Jde o správní agendu (viz § 13 zákona č. 181/2007 Sb.), o efektivní zpřístupňování jednotlivých dokumentů, archiválií a archivních fondů badatelům a úředním žadatelům. Dále jde o naplňování zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, mělo by se také ve větší míře realizovat konzervování a restaurování poničených archiválií za efektivnějšího využití všech technologií, které má restaurátorské pracoviště Archivu k dispozici. Větší důraz musí být kladen rovněž na pořádání (inventarizaci) archivních fondů, jejich systematizaci a vytváření nových inventářů a pomůcek pro badatele.

Je zde i dobrá možnost racionalizace (úspor). Větší propojení Archivu s Ústavem může zpřehlednit strukturu. Některé agendy a činnosti by mohl Ústav a Archiv vykonávat společně (např. v oblasti ekonomiky nákupy a výběrových řízení). Současně dosáhnout lepší a efektivnější koordinace společných aktivit (digitalizace, webové projekty). V neposlední řadě by úspora mohla vzniknout dalším zjednodušením struktury a řídicích mechanismů vytvořením užšího propojení Ústavu a Archivu.

V Praze 23. 5. 2023